

VOORJAARSVERGADERING 13 maart 2023 (kort verslag)

We vergaderden weer op de ons zo vertrouwde locatie aan de Nieuwegracht 61 in Utrecht.

De voorzitter, Edward van 't Slot, opent de vergadering met het lezen van Ps.115 en een gedeelte uit Handelingen 17 (Paulus op de Areopagus) en heet een ieder van harte welkom. De aanwezigen worden uitgenodigd om in het kort iets over zichzelf te vertellen.

- Ochtendprogramma:

- Aad van Tilburg houdt een lezing m.b.v. een PowerPointpresentatie over: Duitse vrouwen in verzet tegen Hitler rond het keerpunt in de oorlog, 1942 – 1943 onder de noemer: Inspiratie van “Rolmodellen”.

Aandachtspunten voor de lezing van Aad zijn o.a.:

- “Recht met voeten treden”
- Aandacht voor vrouwen in het verzet
- Aandacht voor geo-politiek: “Die Wende” in de oorlog in de periode 1942 – 1943
- Aandachtspunten ontleend aan Bonhoeffer’s “Rekenschap na 10 jaar” (DBW 8: pag. 19-39; “Nach Zehn Jahre”) met als leidende vraag “Wie houdt stand?”
- Enkele rolmodellen, waar onder Sophie Scholl, Mildred Harnack, Edith Wolf en Ruth von Kleist – Restow

Er is een levendige discussie met veel nieuwe informatie. De PowerPointpresentatie is nog te zien via onze website www.dbonhoeffer.eu.

- Hierna stond een kleine bijdrage van Gerard den Hertog gepland. Uitgeverij KokBoekencentrum heeft hem gevraagd om in de nieuwe serie Levenswijsheden een deel over Bonhoeffer te verzorgen: biografische schets, karakteristieke citaten en een uitleidend kort essay.

Vanwege gezondheidsklachten was Gerard helaas niet in de gelegenheid om de vergadering bij te wonen. Omdat hij had aangegeven open te staan voor suggestie werd hem als tip meegegeven om bij zijn bijdrage aan bovengenoemde serie wat minder bekende citaten te gebruiken.

- Pauze

- Na de pauze bespreken we eerst nog een aantal aandachtspunten met het oog op de toekomst. In de eerste plaats peilen we de belangstelling voor het volgende Internationale Bonhoeffer Congres van 14 -18 januari 2024 in Sydney, Australie. Op dit moment is de belangstelling uit onze kring zeer gering, mede door de verre afstand het wat minder aansprekende motto van het congres. Edward stelt voor om een volgend Internationaal Bonhoeffer Congres weer in Europa te houden. Wellicht Nijmegen?

Gerard en Wilken stellen voor om in de nabije toekomst weer eens een 2-daagse conferentie te organiseren, zoals destijds in Drachten. Edward voegt hier aan toe dat we wellicht ook weer eens een wat groter georganiseerde dag kunnen houden. Er zal over worden nagedacht.

De najaarsvergadering dit jaar zal worden gehouden op 2 oktober 2023. De volgende voorjaarsvergadering staat gepland voor 11 maart 2024.

- Middagprogramma:

- Erik van Halsema bestudeert momenteel het “Oxford Handbook of Dietrich Bonhoeffer” , verschenen in 2019 onder redactie van Michael Mawson en Philip Ziegler, een collectie van artikelen over allerlei aspecten van werk en receptie van Bonhoeffer.
https://www.bol.com/nl/nl/p/oxford-handbooks-the-oxford-handbook-of-dietrich-bonhoeffer/9200000123989575/?bltgh=mUwqgMgduaKUVAVmP8ZKLA.2_6.7.ProductTitle

Hij gaf ons een korte inleiding op structuur en inhoud van het boek en enkele leeservaringen: wat is hem opgevallen?

- Bram Sneep werkt aan zijn dissertatie getiteld: “*Gods voorzienigheid in de theologie van Dietrich Bonhoeffer. Een diachrone analyse.*”

Bram hierover: “In het eerste hoofdstuk beschrijf ik de stand van de wetenschap (de Status Questionis) met betrekking tot mijn hoofdvraag: Hoe ontwikkelt Bonhoeffer zijn visie op Gods voorzienigheid in de verschillende fasen van zijn leven en wat voegt zijn visie toe aan het theologische debat over Gods voorzienigheid? Eerste sub - vraag: Wat weten wij over Bonhoeffers interpretatie van Gods voorzienigheid en hoe verhoudt zich zijn visie tot de gangbare Westerse theologische traditie aangaande Gods voorzienigheid?

Het gaat in dit hoofdstuk om de vraag, wat kenmerkend is voor de theologie van Bonhoeffer en wat vermoedelijk het onderliggende voorzienigheids - concept is in zijn theologie.

Ik zal de methode van onderzoek naar Gods voorzienigheid in de theologie van Bonhoeffer uitleggen en mij verhouden tot de bestaande secundaire literatuur op dit terrein, de ‘Western default position’ (de algemeen gangbare interpretatie van Gods voorzienigheid in de Westerse theologie, naar het boek van David Fergusson,

The Providence of God: A Polyphonic Approach, Cambridge University Press, 2018). Er zijn binnen deze traditie wel nuanceverschillen, maar de overeenkomsten overheersen.

Naast Thomas van Aquino zal ik mij vooral richten op de protestantse versie van deze traditie, omdat deze Bonhoeffer het meest beïnvloed heeft.”

Bram hield een inleiding waarbij ook zijn promotor Prof.dr. Henk van den Belt aanwezig was.

Bram bedankte aan het eind van zijn bijdrage de aanwezigen voor de tips en suggestie die hij kreeg.

10 mei 2023

Hans Buurmeester